

Fråga om sambos barn ska betraktas som styvbarn enligt 2 kap. 22 § inkomstskattelagen. Förhandsbesked angående inkomstskatt.

Lagrum:

2 kap. 20–22 §§ och 57 kap. 19 § inkomstskattelagen (1999:1229)

Av en ansökan hos Skatterättsnämnden från V.W. om förhandsbesked framgick bl.a. följande. V.W. och E.J. är sambor sedan 35 år. De har gemensamt en dotter. I familjen ingår också E.J:s vuxne son T.J. som bott och vuxit upp i V.W:s och E.J:s gemensamma hem.

V.W. äger samtliga aktier i V.W. AB, vilket är ett s.k. fåmansföretag. Aktierna i bolaget är kvalificerade andelar enligt 57 kap. 4 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL. V.W., som är pensionär, är inte längre verksam i bolaget. Däremot är T.J. sedan flera år anställd i bolaget och uppbär lön. Inför en förestående utdelning från bolaget vill V.W. veta om T.J. är en sådan närstående som avses i 57 kap. 19 § IL.

Skatterättsnämnden (2013-10-18, André, ordförande, Svanberg, Dahlberg, Gäverth, Lundström, Pahlsson, Werkell) yttrade:

Förhandsbesked – T.J. är att anse som närstående till V.W. vid tillämpning av bestämmelserna i 57 kap. 19 § IL. – *Motivering* – Bakgrunden till den ställda frågan är att enligt 57 kap. 20 § ska utdelning på aktier som utgör kvalificerade andelar tas upp i inkomstslaget tjänst till den del den överstiger gränsbeloppet. Definitionen av gränsbeloppet finns i 10 §. En del av gränsbeloppet utgörs av årets gränsbelopp som enligt definitionen i 11 § i förekommande fall kan innefatta lönebaserat utrymme. Regler härom finns i 16–19 §§. Enligt bestämmelserna i 19 § ska lönebaserat utrymme beräknas bara om andelsägaren eller någon närstående under året före beskattningsåret fått visst slag av kontant ersättning som uppgått till viss lägsta nivå. – Det finns i 57 kap. inga särskilda regler om vad som avses med närstående eller vilka som ingår i denna krets. En bedömning får då göras utifrån den allmänna bestämmelsen om närstående i 2 kap. 22 §. Där föreskrivs att med närstående avses bl.a. avkomling och att styvbarn räknas som avkomling. – I 21 § samma kapitel sägs att styvbarn och fosterbarn räknas som barn. Bestämmelsen infördes i 65 § kommunalskattelagen (1928:370) år 1960 (SFS 1960:172). Den innehåller emellertid inte någon definition av uttrycken och de förklaras inte närmare i förarbetena (prop. 1999/2000:2 del 2 s. 40–42 och prop. 1960:76). – En del frågor avseende styvbarn har emellertid besvarats i praxis. Att styvbarnsförhållanden uppkommer när en person gifter sig med barnets biologiska förälder framgår av RÅ 1969 ref. 36 och RÅ81 1:88. – Däremot har ett styvbarnsförhållande inte bedömts vara för handen för en sambo (jfr RÅ 1973 Fi 712). Samma bedömning gjordes i NJA 1995 s. 388, där en sambos barn inte ansetts som styvbarn vid tillämpningen av 28 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt. – Det finns vidare ganska generella uttalanden om att ett styvbarnsförhållande som uppkommit genom ett äktenskap, anses

upphöra när äktenskapet upplöses (jfr RÅ81 1:88 där styvbarnen var underåriga när äktenskapet upplöstes). – Inte i något av de nämnda avgörandena fanns det gemensamma barn, en omständighet som jämställer sambor med makar vid tillämpningen av IL:s bestämmelser enligt 2 kap. 20 § IL. – Förekomsten av gemensamt barn talar enligt Skatterättsnämndens uppfattning för att, på samma sätt som gäller för äkta makar, också en sambos barn bör räknas som styvbarn. En sådan tolkning överensstämmer även med allmänt språkbruk (jfr uppslagsorden styvbarn i Nationalencyklopedin och styvföräldrar i Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien). – Det anförda innebär att gemensamma barn och styvbarn behandlas på likartat sätt inom samma familjebildning, dvs. som avkomlingar och därmed som närstående enligt 2 kap. 22 § (jfr motiven till förändringen av den subsidiära underhållsskyldigheten i föräldrabalken, prop. 1978/79:12 s. 88). – Nästa fråga är huruvida ett styvbarn i ett bestående samboförhållande upphör att vara styvbarn i IL:s mening när det, i ett fall som det aktuella, har uppnått vuxen ålder. – Ordalydelsen i 2 kap. 21 § ger knappast uttryck för en sådan uppfattning. Att så skulle vara fallet framgår inte heller av systematiken i IL och har inte antytts i förarbetena. – Enligt Skatterättsnämndens uppfattning bör därför ett styvbarnsförhållande inte anses ha upphört så länge familjebildningen består. Exempelvis den omständigheten att någon underhållsskyldighet för styvbarnet inte längre föreligger ska därmed inte påverka bedömningen (jfr t.ex. Rydin och Båvall, Beskattning av ägare till fåmansföretag, 3:e uppl. s. 100). – Av det anförda följer att T.J. är V.W:s styvbarn och därmed också närstående enligt 57 kap. 19 §.

Skatteverket överklagade Skatterättsnämndens förhandsbesked och yrkade att Högsta förvaltningsdomstolen skulle fastställa förhandsbeskedet.

A. delgavs överklagandet men hördes inte av.

Högsta förvaltningsdomstolen (2014-04-14, Melin, Sandström, Hamberg, Nymansson, Rynning) yttrade:

Skälen för avgörandet

Högsta förvaltningsdomstolen gör samma bedömning som Skatterättsnämnden.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

Mål nr 6973-13, föredragande Jan Finander

Litteratur: prop. 1999/2000:2 del 2 s. 40–42.